

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права
Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний
центр МВС України

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (Україна)
Національний університет харчових технологій (Україна)
Hochschule Burgenland. University of Applied Sciences (Австрія)
Jagiellonian University (Польща)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
12 листопада 2025 року

Полтава 2025

Література

1. Research and development expenditure (% of GDP). 2025. The World Bank Group. Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS?locations=UA-US-KR-CN-EU> (дата звернення: 04.11.2025).

2. Устименко В., Джабраїлов Р., Малолітнева В., Серебряк С. Регуляторна «пісочниця» (платформа) як форма інноваційно орієнтованого правового експерименту: досвід Європейського Союзу та перспективи розвитку національного законодавства. *Economics and Law*. 2025. № 77(2). С. 3–23. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.02.003>.

У УДК 330.4: 215.2

Мирний Н.В., аспірант
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ГНУЧКІСТЬ ТА ЇЇ КЛАСИФІКАЦІЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ

Поняття гнучкості багатозначне і застосовується в різних дисциплінах. Її зміст залежить від контексту, а вимірювання часто лишається теоретично неосяжним. Гнучкість можна трактувати як «незадіяні потенціали для змін»: система, представлена взаємопов'язаними змінними з верхнім і нижнім порогами толерантності [3]. В економічному контексті гнучкість розглядається як здатність системи або процесу адаптуватися до змін зовнішніх умов без втрати ключових функцій.

Не дивлячись на те, що існує два бачення гнучкості: реактивне (пасивне), яке дає змогу організації боротися з нестабільністю, та проактивне (активне), яке уможливорює створення конкурентної переваги для організації [5], в науковій літературі відсутні чіткі критерії для класифікації поняття гнучкості, тож виділяють ті підходи, які найчастіше використовують більшість дослідників. За одним із них гнучкість досліджують на різних рівнях планування – здебільшого на стратегічному, а також на тактичному та операційному [1].

Деякі дослідники визначають стратегічну гнучкість, як здатність організації адаптуватися до значних, невизначених і швидко виникаючих (відносно необхідного часу реакції) змін у навколишньому середовищі, які суттєво впливають на результати діяльності організації [7]. Традиційне стратегічне планування часто характеризується надмірною жорсткістю та недостатньою чутливістю до змін зовнішнього середовища. На їхню думку, стратегічна гнучкість не є синонімом хаосу, а передбачає структурований підхід, що включає альтернативні сценарії, резерви ресурсів і здатність до оперативного реагування.

Інші вважають, що стратегічна гнучкість – організаційна здатність

організації бути проактивною та реагувати на умови ведення бізнесу, що швидко змінюються, використовуючи різні внутрішні та зовнішні варіанти. Тут стратегічна гнучкість поділяється на два типи – гнучкість ресурсів і координаційну гнучкість – де перша включає внутрішню гнучкість організаційних ресурсів, а друга стосується здатності організації координувати й використовувати ці ресурси. Він виявив, що обидва типи долають організаційну інерцію та позитивно пов'язані з інноваціями продукту [4].

В свою чергу, О.В. Шатілова пропонує вимірювати стратегічну гнучкість через композитний (інтегральний) показник, що складається з взаємопов'язаних часткових показників, вага яких визначається за ступенем їхнього впливу. В якості основних факторів, які впливають на рівень стратегічної гнучкості підприємства виділяє наступні [2]: фінансова гнучкість; технічна гнучкість; оперативна гнучкість; технологічна гнучкість; інноваційна гнучкість; управлінська гнучкість; інформаційна гнучкість.

Операційну гнучкість визначають як здатність організації реагувати на загрози, спричинені змінами у навколишньому середовищі, одночасно вносячи зміни у свої рутинні операції, тобто здатність оперативно змінювати рутинні операції у відповідь на загрози чи невизначеність [6].

Операційна гнучкість охоплює такі процеси: зміна виробничих процесів: можливість швидко перебудовувати виробничі лінії та процеси для випуску нових продуктів; управління ресурсами: ефективно перерозподілення ресурсів, включаючи робочу силу, обладнання та матеріали, відповідно до потреби; реакція на ринкові зміни: швидке реагування на зміни в попиті та пропозиції, що допомагає уникати простоїв і надвиробництва; використання новітніх технологій: впровадження нових технологій для підвищення ефективності та якості виробництва.

Тактична гнучкість – це здатність організації в умовах помірної динаміки середовища швидко впроваджувати модифікації продукту або продуктової лінійки шляхом реалізації узагальнених стратегічних опцій, коли коливання ринку вимагають змін; До характерних ознак тактичної гнучкості відносять – помірний рівень витрат, ризиків і часу реалізації порівняно зі стратегічною гнучкістю.

Отже, гнучкість організації – це здатність швидко та ефективно адаптуватися, або діяти передуючи, у відповідь на зовнішні та внутрішні зміни, зберігаючи при цьому свою продуктивність та конкурентоспроможність. Критерії та чинники, що впливають на гнучкість, залежать від конкретної дисципліни та галузі.

Література

1. Комаринець С.О. Фінансова гнучкість підприємства. *Львівська політехніка*. 2007, URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/04c84c75-cbb3-4cb0-9845-ce492c2780f0/content>.
2. Ігратьева І.А. Методичні підходи до оцінювання фінансової гнучкості

підприємств. *Київський національний університет технологій та дизайну*. 2021, URL:

https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/METODICHNI_PIDKHODI.pdf

3. Bateson, G. *Steps to an Ecology of Mind*. Santa Barbara: Center for the Study of Ecological Justice, 1972, URL: <https://ejc.orfaleacenter.ucsb.edu/wp-content/uploads/2017/06/1972.-Gregory-Bateson-Steps-to-an-Ecology-of-Mind.pdf>.

4. Hitt M.A., Hoskisson R.E., Kim H. International diversification: Effects on innovation and firm performance in product-diversified firms. *Management Journal*. 1997. Vol. 18, Issue 6. P. 487–496. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/smj.4250160921>

5. Upton D.M. Process range in manufacturing: an empirical study of flexibility. *Management Science*, 43 (8). 1997. P. 1079–1092

6. Yu, K., Cadeaux, J., & Luo, B. N. Operational flexibility: Review and meta-analysis. *International Journal of Production Economics*, 2015, Vol. 169, P. 190–202.

7. Aaker D.A., Mascarenhas B. The need for strategic flexibility. *Journal of Business Strategy*. 1984. Vol. 5, No. 2., P. 74–82.

УДК 330.341.1: 502.431.1

Мінняйленко І.В., к.е.н., доцент,

Щур-Дунець О.І., магістрант

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Глущенко Н.В., учитель фізики та математики вищої категорії,

Кумпан Л.І., учениця 11-А класу

Комунальний заклад «Полтавська ЗОШ I-III ступеня № 5»

ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ЗЕЛЕНИХ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМІ СТАЛОГО РОЗИТКУ ЕКОНОМІКИ

Світовий досвід розвитку зеленого бізнесу свідчить про успішне впровадження інноваційних та сталих технологій у різних країнах, що сприяє не тільки збереженню навколишнього середовища, але й розвитку економік цих держав. Країни, такі як Німеччина, Данія, Швеція, Франція, Нідерланди, Канада, США та Польща, активно підтримують ініціативи в сфері відновлювальної енергетики, енергоефективності, зелених технологій та переробки відходів. Розвиток таких секторів, як вітроенергетика, сонячна енергетика, екологічно чистий транспорт та використання відновлювальних матеріалів, є основою для створення сталого майбутнього, що має глобальне значення. Крім того, уряди цих країн активно підтримують стартапи та інноваційні підприємства, що сприяє розвитку зеленого бізнесу, створюючи умови для економічного росту та екологічної безпеки. Таким чином, успішні